

stemning indført, hvilket vilde umuliggøre den Slags Ting, og deri ser jeg et Bevis for, at vi Socialdemokrater ikke gaa den Vej, som det ærede 1ste Medlem for 11te Kredts antydede.

Det ærede 2det Medlem for 11te Kredts (Th. Nielsen) fremtatte forfættelige Bemærkninger imod de Vædringsforslag, som jeg og min ærede Medforslagsstiller have tilladt os at stille, og han kom med den Indvending, at disse Vædringsforslag egentlig ikke hørte hjemme paa denne Lov. Denne sidste Indvending skal jeg ikke komme ind paa, da jeg alt har gjort opmærksom paa, at dette kun er en Formsig, men at for mig er det vigtigste, at vi kunne opnaa Formaalet ad den ene eller den anden Vej. Det ærede Medlem bemærkede, at det undrede ham, at vi havde givet vort Vædringsforslag den Udstrækning, som det havde, og henviite til, at det var udgaaet i Folketinget sidst, og at den oprindelige Forslagsstiller kun med Betænkelse var gaaet med til at stille det. Jeg skal hertil svare, at jeg allerede ved 1ste Behandling udtalte, at der netop med Hensyn til disse Sager efter min Mening foregik en Udvikling i Samfundet for Tiden, en Udvikling, der ikke mindst foregik i Rigsdagen, og jeg tror derfor, at hvis Lovforslaget kan komme ned til Folketinget i den uddvidede Skikkelse, med en uddvidet Arbejdsfrihed, vil det virkelig kunne lade sig gøre at føre det igennem i det andet Ting. Det er en af de Hovedbetragtninger, der have gjort sig gældende hos mig, og jeg har efter fornyet Overvejelse fundet, at det ikke kunde forsvares at lade Lovforslaget passere uden endnu en Gang at gøre et Forsøg paa at skaffe en større Arbejdsfrihed end den, Lovforslaget tilsigter. Saa er der ogsaa den Omstændighed, at i Lovforslaget fra i Fjor var der andre Bestemmelser, som Landstinget har taget ud, og selv om den oprindelige Forslagsstiller om end modvillig var gaaet med til den Affattelse, det sit, var det ikke udelukket, at det var af Hensyn til de andre Bestemmelser, der vare bibeholdte eller som vare komne ind i det, men som Landstinget senere havde stemt ud. Denne Side af Sagen tror jeg ogsaa, man maa tage Hensyn til, at Lovforslaget ikke efter den nuværende Affattelse er, som det var, da det kom fra Folketinget. Saa omtalte det ærede Medlem Valgdagen og bemærkede, at det af os stillede Forslag ikke kunde hindre Valgtryk. Det har jeg heller ikke udgivet det for, jeg har udtrykkelig sagt, at naar jeg nævnte denne Side af Sagen, var det for at belyse den politiske Tilstand i Almindelighed, belyse, hvad man kunde vente sig overfor Arbejdere,

der have andre politiske Anskuelser end deres Arbejdsgivere, og jeg ansatte udtrykkelig, at der ved at sikre dem Tiden kun skete lidt af, hvad der burde ske. Jeg kan imidlertid ikke indse, at de Bemærkninger, som det ærede Medlem fremkom med, kan forrykke min Opfattelse i saa Henseende. Det ærede Medlem mente, at det, det kom an paa, var Vælgerne. Ja, det er rigtigt, men Tilstanden er jo den, at Vælgerne ikke kunne blive fri, uden at ogsaa 3tte-Vælgerne blive fri. Det er navnlig Tilfældet med Fabrikarbejderne, men ogsaa med en stor Mængde Arbejdere udenfor Fabrikkerne, at naar Fabrikkerne overhovedet skulle holdes gaaende, ville Arbejdsgeverne ogsaa have, at alle skulle være der, ogsaa Vælgerne, og nogen virkelig Frihed til at deltage i Valgene kan man ikke bringe til Stede, uden at Arbejdet virkelig kommer til at hvile, saalænge Valget foregaar. Der kan naturligtvis i denne Lov som i enhver anden Lov paavises Forhold, som man maaste vil kalde Ulemper, f. Eks. den Ulempe, at Folk, der paa Valgdagen komme til Købstaden for med det samme at gøre Indkøb, saa intet kunne faa til Købs, men det er den Slags Ulemper, som enhver Lov, der griber ind i de saimndelige Forhold, altid vil medføre, der fremkommer altid noget, som Folk ikke synes om; det er et Særfænde ved enhver Lov. Spørgsmaalet er, om de Ulemper, en Lov medfører, ere større eller mindre end de Goder, som den skaffer til Veje; det er det afgørende, men det er ikke det afgørende, om Folk kunne købe deres Sager paa Valgdagen eller ikke; det afgørende er, om Folk kunne faa Tid og Lejlighed til at udøve deres borgerlige Rettigheder. Det gør for mig saa meget, at jeg tror, at vi for den Sags Skyld maa medtage Ting, der maaste kunne være Ulemper i Øjeblikket, forinden Folk ere blevne vant dertil — Vænen gør jo saa meget — men som naar det først er blevet til Lov og er indlevet i den almindelige Bevidsthed, efter nogle Mars Forløb ikke længere vil være nogen Ulempe; saa er det noget, man er bleven vant til, og saa vil denne Bestemmelse være til alles Tilfredshed. Hvad Vædringsforslaget under Nr. 7 angaar, ytrede det ærede Medlem, at det var et Tilbagestrid, fordi man ikke udtrykkelig havde nævnt Uvelser til Fædrelandets Forvar. Den Betragtning tror jeg ikke kan være rigtig. For mig staar det saaledes, at disse Uvelser absolut ere indbefattede under dette Vædringsforslag, og jeg kan ikke forstaa, det kan opfattes paa anden Maade. Det kan altsaa ikke være nogen som helst Grund til at betegne det som et Tilbagestrid, og hvad an-